

با پایان معافیت نفتی مشتریان ایران، قیمت هر لیتر بنزین چقدر خواهد شد؟

احتمال «دونرخی شدن» و طرح دوباره «سناریو»های مختلف

جهش قیمت نفت تحت تاثیر تحریم‌های نفتی ضدایرانی

قیمت نفت دیروز تحت تاثیر ابهامات پیرامون تمدید تحریم‌های نفتی آمریکا علیه ایران، حدود سه درصد جهش یافت.

به گزارش ایسنا، بهای معاملات آتی وست تگزاس اینترمدیت آمریکا ۲۰۹ دلار در صدف افزایش یافت و به ۶۵۸۷ دلار در هر بشکه رسید. بهای معاملات آتی نفت برنت با ۳۰۳ دلار در صدف افزایش، به ۷۴۰۲۱ دلار در هر بشکه رسید. مایک پمپئو، وزیر خارجه آمریکا، قرار است روز دوشنبه تصمیم دولت این کشور در خصوص تمدید معافیت‌ها از تحریم‌ها علیه صادرات نفت ایران را اعلام کند. یک منبع آگاه به رویترز اظهار کرد که آمریکا آماده می‌شود روز دوشنبه اعلام کند خریداران فعلی نفت ایران دیگر معافیتی دریافت نخواهند کرد. ایران در مارس با تولید ۲۰۷۵ میلیون بشکه در روز نفت، چهارمین تولیدکننده بزرگ عضو اوپک بود. تحلیلگران از چنین تصمیمی انتقاد کرده و بر این باورند که چنین اقدامی به شدت به خریداران آسیایی ضربه خواهد زد. چین و هند که بزرگترین مشتریان نفتی ایران هستند، سرگرم لابی برای تمدید معافیت از تحریم‌های آمریکا علیه صادرات نفت ایران بوده‌اند. بر اساس گزارش رویترز، عدم تمدید معافیت از تحریم‌ها، عرضه به بازار را در شرایطی که صادرات نفت و نوظهور شدت محدود شده و توافق کاهش تولید اوپک و غیر اوپک در جریان است، محدودتر از این خواهد کرد. در نتیجه محدودیت عرضه، قیمت نفت برنت از ابتدای اسفند تاکنون بیش از یک سوم و وست تگزاس اینترمدیت بیش از ۴۰ درصد کاهش پیدا کرده است.

چرا ۴۰۰ هزار تومان برای همه کارکنان واریز نشد؟

با وجود اینکه طبق اعلام سازمان‌ها، برنامه بودجه باید تمامی پرداخت‌های حقوقی در فروردین ماه به همراه ۴۰۰ هزار تومان پیش‌بینی شده برای افزایش حقوق انجام می‌شد، برخی دستگاه‌ها در این رابطه اقدام نکردند و ظاهر ادستگاه‌ها باید در این باره توضیح دهند.

محمود نوروزی به

بحث احیای دوباره کارت سوخت، بازگشت دوباره سهمیه‌بندی و دویا چندنرخ شدن بنزین از ماه‌های پایانی سال گذشته در سناریوهای مختلف توسط نمایندگان مجلس مطرح شد که هر طرح موافقان و مخالفان زیادی داشت؛ اما در نهایت همه نمایندگان بر یک نظر تاکید داشتند و آن هم رسیدن به راه‌حل واحد برای کنترل قاچاق سوخت بود، موضوعی که وزیر نفت نیز با تاکید بر دونرخی شدن بنزین آن را تنها راه‌حل مبارزه با قاچاق می‌داند، اما هنوز به نتیجه واحدی نرسیده است. پیش از این مجلس شورای اسلامی در جریان بررسی قانون بودجه ۹۸ در اسفندماه سال گذشته، نسبت به هر گونه افزایش نرخ بنزین و یادونرخی شدن آن در سال ۹۸ رأی منفی داد، اما دولت به دنبال رسیدن به راه‌کاری برای کنترل مصرف افسار گسیخته بنزین در کشور روی افزایش نرخ و بازگشت سهمیه‌بندی تاکید دارد. بر این اصل به دنبال ایجاد تغییر در نظام عرضه بنزین با بازگشت سهمیه‌بندی است که در صورت موافقت سران قوا، با تاکید بر حفظ امنیت انرژی کشور، اصلاح قیمت‌ها و حذف تدریجی یارانه بنزین رقم می‌خورد تا بر این اساس کاهش فاصله قیمت تمام شده تأمین بنزین با قیمت تکلیفی عرضه در ماه پایانی بهار عملیاتی شود.

بر این اصل در روزهای اخیر دولت درخواست خود برای بازنگری در نرخ عرضه بنزین را به شورای هماهنگی اقتصادی سران قوا ارسال کرده که این مسئله با واکنش نمایندگان مجلس مواجه شده است. برخی نمایندگان مخالفت قاطع خود را در این زمینه اعلام کرده‌اند و وعده‌ای نیز شرایط امروز کشور

گزارش

استاد اقتصاد دانشگاه صنعتی شریف در گفت‌وگو با ایلنا:

عملیات بازار باز مقدمه‌ای برای اصلاح نظام بانکی است

استاد اقتصاد دانشگاه صنعتی شریف گفت: شروع عملیات بازار باز که برای اولین بار در ایران اجرامی شود، بسیار حساس است و لازم است با درایت و دقت خاصی آغاز شود و گر نه موجب به هم ریختن بازار پول و بازار بدهی خواهد شد و استفاده از مواهب آن به محقق خواهد رفت.

علی مدنی زاده در گفت‌وگو با ایلنا در مورد ابزار عملیات بازار باز و کارکرد آن در اقتصاد افزود: عملیات بازار باز یکی از اصلی‌ترین ابزار در اختیار بانک مرکزی برای اجرای سیاست‌های پولی است و کارکرد آن به این صورت است که با خرید و فروش اوراق در بازار ثانویه از بانک‌ها، امکان اجرای سیاست‌های انقباضی و انبساطی را می‌دهد که می‌تواند در کنترل تورم موثر باشد.

وی ادامه داد: همچنین با شروع این فرآیند، می‌توان وثیقه‌گیری اوراق دولتی در ازای اضافه برداشت‌ها و خطوط

را متناسب با بازگشت سهمیه‌بندی بنزین و اعمال تغییر در نرخ عرضه آن می‌دانند.

اماد در این میان نمایندگانی که رای ممتنع به افزایش نرخ بنزین دارند یک سوال از دولت مطرح کرده‌اند که در صورت تصویب شورای هماهنگی اقتصادی سران قوا، دولت باید مشخص کند که منابع درآمدی افزایش نرخ بنزین را در کجا هزینه خواهد کرد؟

تداوم تکذیب و تایید دونرخی شدن بنزین

بعداز آن که محمود واعظی، رئیس دفتر رئیس‌جمهور اعلام کرد که «در جلسه شورای عالی هماهنگی اقتصادی روی سناریوهای مختلف قیمت بنزین بحث شد، اما تصمیم نهایی در این زمینه گرفته نشده است»، برخی نمایندگان مجلس با تاکید بر اینکه نمی‌توان تصمیم مجلس را در خارج از مجلس تغییر داد مخالفت خود را یادونرخی شدن بنزین اعلام کردند.

در این زمینه عبدالله سامری، عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی با تاکید بر اینکه نمایندگان در اسفندماه در جریان بررسی بودجه ۹۸ با هر گونه افزایش قیمت بنزین و بازگشت سهمیه‌بندی مخالفت کرده‌اند، یادآور شد: «اینطور نیست که بتوان این تصمیم نمایندگان مجلس را در جلسه‌ای بیرون از مجلس تغییر داد. البته اطلاع‌آسی از تصمیم شورای هماهنگی اقتصادی سران قوا در خصوص دونرخی شدن و بازگشت مجدد سهمیه‌بندی بنزین ندارم و چیزی در این باره شنیده‌ام».

این عضو کمیسیون انرژی مجلس دهم بابیان اینکه «مجلس فقط شخص آقای لاریجانی نیست که در جلسه‌ای با حضور این رای مجلس تغییر کند»، گفت: «گر تصمیمی در خارج از مجلس

دچار مشکل خواهد کرد که بر این اصل دولت برای جلوگیری از رسیدن به مرز واردات مجدد بنزین در صدد حفظ خودکفایی کسب شده است.

از آنجا که هیچ کدام از سناریوهای مطرح شده در کمیسیون انرژی مجلس در سال گذشته رای نیابرد، بسیاری به این باور رسیده بودند که بنزین در سال ۹۸ گران نخواهد شد؛ اما از سوی دیگر فراخوان‌های متعدد دولت از صاحبان خودرو که کارت سوخت خود را گم کرده بودند و یا به هر دلیل خودروی آنها فاقد کارت سوخت بود، برای صدور کارت جدید، نشان می‌داد که تغییری در راه است هر چند که تاکید داشتند بازگشت کارت سوخت به معنای بازگشت سهمیه‌بندی و دونرخی شدن بنزین نیست و تنها برای روند مصرف سوخت توسط خودروها در مناطق مختلف کشور است.

افزایش قیمت بنزین ابلاغ نشده است

بیژن حاج محمد رضا رئیس اتحادیه جایگاه‌داران بنزین در گفت‌وگو با ایرنا اعلام کرده است که موضوع سهمیه‌بندی بنزین از پاییز سال گذشته مطرح شده تا زیر ساخت‌ها استفاده شود. البته هدف بیشتر افزایش قیمت فرآورده است، اما تاکنون محقق نشده است. این در حالی است که سال گذشته افزایش قیمت تکذیب شد و امسال هم هنوز ابلاغی مبنی بر افزایش قیمت بنزین نداشته‌ایم.

البته حاج محمد رضا عنوان کرده است که این کار منطقی نیست و مساله سهمیه‌بندی در فرآورده فساد را بیشتر می‌کند؛ بنابراین این کار نه تنها مشکلی را حل نمی‌کند، بلکه استمرار آن مشکل‌ساز خواهد بود. زیرا قاچاق سوخت از جایگاه‌ها انجام نمی‌شود، عرضه یک میلیون خودرو در سال نیز روی مصرف بنزین تاثیر گذار است در حالی که قرار بود سالانه خودروهای اسقاطی را جمع کنیم اما این کار عملیاتی نشده و هر سال به تعداد خودروها افزوده شد. بر این اصل تعداد بالای خودروها موجب افزایش مصرف بنزین در کشور می‌شود و توزیع و عرضه سوخت اگر بالا رفته به معنای افزایش قاچاق نیست.

محمسن دلاویز، مدیرعامل شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت نیز معتقد است که وضعیت حمل و نقل کشور بر مصرف بنزین تاثیر گذار است و در بحث قیمت‌گذاری حامل‌های انرژی نیازمند تصمیمات منطقی و جسورانه هستیم به این دلیل برای ساماندهی تقاضای مصرف سوخت باید نگاه‌ها به خودرو سازان معطوف شود.

وی با اشاره به پایین بودن سرانه مالکیت خودرو در ایران، یادآور شده است که برای مردم به وجود آمده، بدترین تصمیم ممکن تغییر در نرخ عرضه بنزین است. بنابراین هر گونه افزایش نرخ بنزین، مشکلات موجود اقتصادی کشور را متأثر از خود کرده و مزید بر بحران موجود می‌شود.»

چالش خودکفایی بنزین در سایه رشد افسار گسیخته مصرف

بر اساس پیش‌بینی‌ها رشد و به مصرف بنزین که در سال ۹۷ رکورد زد در صورت تکرار و تداوم در سال جاری، کشور را در سال آینده در تامین بنزین

است که شدت مصرف انرژی در ایران بالاست و همین امر باعث شده تا حدود ۲۴ درصد از انرژی کشور در بخش حمل و نقل مصرف شود. تجربه نشان داده که این موضوع بر مصرف بنزین تاثیر گذار است، اما نقطه مطلوب برای بهینه‌کردن مصرف، عرضه سوخت به قیمت واقعی، فارغ از سهمیه و یارانه است، زیرا یارانه هتگفت انرژی در این شرایط لطمه‌های جبران‌ناپذیری به اقتصاد و توسعه کشور وارد می‌کند.

مصرف حدود ۲ میلیارد دلیر بنزین در ایام نوروز!

بررسی روند مصرف بنزین در نوروز اسفند نشان می‌دهد در دوره زمانی ۲۰ روزه ۲۶ اسفندماه تا ۱۶ فروردین ماه که سفرهای نوروزی در جریان بوده، به طور تقریبی نزدیک به ۲ میلیارد لیتر بنزین در ایران مصرف شده است. این در حالی است که طبق آماری که تا چهاردهم فروردین ماه استحصال و اعلام شده، آخرین روز سال ۹۷ رکورد تاریخی مصرف ۱۳۵ میلیون و ۸۰۰ هزار لیتر را ثبت کرده است. آمارها در این زمینه نشان می‌دهد که تا به امروز هیچ‌گاه در طول یک شبانه روز این میزان مصرف بنزین در کشور ثبت نشده است. طبق اعلام شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال ۹۶ با ۱۰۴ میلیون و ۹۶۰ هزار لیتر، ۳۰۴ درصد افزایش نشان می‌دهد.

البته هشدارهای هواشناسی، بارش‌های مستمر و وقوع سیلاب در جاده‌های درون شهری و برون شهری تاثیر قابل توجهی در کاهش سفرهای جاده‌ای و مصرف بنزین داشت، اما با رسیدن به روزهای پایانی تعطیلات نوروز و همچنین فروکش کردن سیلاب‌ها در نقاط مختلف کشور، دوباره با تعدد سفرها، افزایش مصرف روزانه بنزین به بیش از ۱۰۰ میلیون لیتر رقم خورد.

سناریوهای اصلی بنزین در سال ۹۸

با توجه به تایید خبر افزایش ۹/۵ درصدی قیمت CNG از ابتدای خرداد سال جاری، کارشناسان اصلاح قیمت بنزین متناسب با رشد قیمت CNG را دور از انتظار نمی‌دانند که بر پایه آن قیمت بنزین پس از چهار سال ثبات با تغییر همراه خواهد شد. طبق سناریوهای احتمالی، برای پیشگیری از فشار اقتصادی به مردم، نرخ بنزین سهمیه‌ای با کمترین افزایش، بین ۱۰۰۰ تا ۱۳۰۰ تومان خواهد بود.

نرخ بنزین آزاد نیز بر اساس سناریوی محافظه کارانه می‌تواند حدود ۲۳۰۰ تومان به‌ازای هر لیتر باشد. قیمت مزبور بر اساس این انتظار مطرح می‌شود که طبق برخی اظهارات، قیمت بنزین پنج برابر قیمت CNG تعیین خواهد شد. این در حالی است

رسیدن به نرخ فوب خلیج فارس بهترین سناریو برای تعیین نرخ بنزین آزاد پیشگیری از قاچاق این کالا، تعیین نرخ سوخت بر اساس قیمت‌های جهانی انجام می‌شود که در دنباله آن می‌توان به حذف کامل یارانه سوخت نیز امیدوار بود

که قیمت‌های کارشناسی بر اساس قیمت فوب خلیج فارس حدود هفت هزار تومان را منطقی نشان می‌دهد که برای پیشگیری از قاچاق و کنترل کارشناسی میزان مصرف می‌تواند اثر گذار باشد.

بر اساس گزارش‌ها CNG از ابتدای خرداد با رشد ۴۰ تومانی قیمت از ۴۱۵ تومان به ۴۵۴ تومان افزایش خواهد داشت که بر این اساس کارشناسان معتقدند قیمت جدید این سوخت باید معادل ۲۰ درصد قیمت بنزین باشد. طبق این سناریو، احتمالاً هر لیتر بنزین آزاد ممکن است بار شدی ۱۲۷ درصدی همراه شده و به حدود ۲۳۰۰ تومان برسد. این قیمت ممکن است برای بنزین آزاد سوپر، بیش از این سطح باشد.

در سال‌های اخیر صاحب‌نظران تاکید داشته‌اند که رسیدن به نرخ فوب خلیج فارس بهترین سناریو برای تعیین نرخ بنزین آزاد است زیرا با این کار ضمن پیشگیری از قاچاق این کالا، تعیین نرخ سوخت بر اساس قیمت‌های جهانی انجام می‌شود که در دنباله آن می‌توان به حذف کامل یارانه سوخت نیز امیدوار بود. در حال حاضر هر لیتر بنزین در فوب خلیج فارس ۵۵ سنت قیمت دارد که با در نظر گرفتن نرخ آزاد دلار، هر لیتر بنزین در ایران می‌تواند بیش از هفت هزار تومان در لیتر قیمت داشته باشد.

تحریم و عدم واردات بنزین

در شرایط تحریم که امکان واردات بنزین مانند گذشته وجود ندارد، اصلاح قیمت سوخت مورد تاکید بسیاری از کارشناسان است، زیرا در حال حاضر دولت روزانه ۴۰۰ میلیارد تومان سهمیه سوخت پرداخت می‌کند تا قیمت روی هزار تومان ثابت بماند، اما تداوم روند پرداخت این سهمیه، رشد مصرف، افزایش قاچاق سوخت، افزایش آلودگی هوا و شکست در خودکفایی تولید بنزین راه به دنبال خواهد داشت که با توجه به تشدید این معضلات در شرایط تحریم، دولت از میان سناریوهای مطرح شده با جدیت خواستار سهمیه‌بندی بنزین و افزایش قیمت آن است.

سود، کنترل تورم، ساماندهی اضافه برداشت بانک‌ها و تعیین چارچوب مشخص برای اعطای اعتبار به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، به بانک مرکزی اجازه داد تا نسبت به انجام عملیات بازار باز اقدام کند.

بر این اساس مفاد دستورالعمل انجام عملیات بازار باز و اعطای اعتبار در قبال اخذ وثیقه توسط بانک مرکزی در ۱۳ ماده و ۵ تبصره در جلسه امروز شورای پول و اعتبار به ریاست عبدالناصر همتی رئیس کل بانک مرکزی به تصویب رسید.

بازار باز که برای اولین بار در ایران اجرامی شود، بسیار حساس است و لازم است با درایت و دقت خاصی آغاز شود و گر نه موجب به هم ریختن بازار پول و بازار بدهی خواهد شد و استفاده از مواهب آن به محقق خواهد رفت بنابراین هماهنگی با دولت در تبدیل بدهی دولت به بانک‌ها به اوراق بهادار از ضروریات شروع طرح است. این اقتصاددان در مورد عدم افزایش نرخ سود بانکی گفت: در شرایطی که تورم بسیار بالاست معمولاً نرخ سود رای یک به یک با تورم افزایش نمی‌دهند، البته در سال گذشته نرخ سود ۱۵ درصد بود که در حال حاضر به نوعی ۲۰ درصد است و نشان دهنده افزایش نسبی نرخ سود است. همچنین معضلات نظام بانکی و شرایط بانک‌ها نیاز از اجاره افزایش نرخ سود رانمی‌دهد که اگر این معضلات نبود شاید موضوع بگونه‌ای دیگر بود. لازم به توضیح است که شورای پول و اعتبار در جلسه روز ۲۷ فروردین و در راستای اجرای سیاست پولی و مدیریتی نرخ‌های

اعتباری به بانک‌ها را اعمال کرد که خود مقدمه‌ای در راستای اصلاح نظام بانکی و جلوگیری از توسعه و گسترش معضلات نظام بانکی است. همچنین کمک می‌کند تا با مهار رفتار بانک‌ها در استفاده بی‌محابا از منابع بانک مرکزی جلوگیری شود. این استاد دانشگاه تصریح کرد: در مجموع عملیات بازار باز برای کنترل تورم است. در ضمن با این سیاست اوراق دولت یک بازار ساز (market maker) پدید می‌آید که نرخ تنزیل اوراق دولت را کاهش و در نتیجه تأمین مالی دولت را آسان می‌کند. این موضوع باعث می‌شود تا دولت اوراق کوتاه‌مدت و بلندمدت بیشتری را منتشر و در پروژه‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری عمومی که در راستای تولید و رشد است، استفاده کند. مدنی زاده متذکر شد: خطر این ابزار آن است که دولت سوءاستفاده کرده و اقدام به انتشار اوراق در ابعاد وسیع کند که مجلس با تعیین سقف می‌تواند آن را کنترل کند. همچنین شروع عملیات